

(بنام خدا)

راهنمای تعاریف و تشریح کدها و آشنایی با نحوه کدگذاری در شاخص های (کاراکترهای)

شماره جدید شاسی موتورسیکلت های تولید و مونتاژ داخل

شماره بازنگری : ۰۴ - ۹۵

(غیر الزامی)

بهمن ماه ۱۳۹۵

بر اساس تصمیمات اتخاذ شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان ملی استاندارد به منظور یکسان سازی شماره شاسی (تنه) تمامی موتورسیکلت‌های تولید داخل اعم از موتورسیکلت بنزینی، برقی (الکتریکی)، هیبریدی و گازسوز، فرمت جدیدی بر اساس استاندارد ملی شماره ۸۳۱۷ توسط انجمن صنعت موتورسیکلت تعریف شده این دفترچه راهنما به عنوان الگوبرداری جهت آشنایی و استفاده کاربران به شرح ذیل تهیه شده است.

تولیدکنندگان محترم با استفاده از این راهنما قادر خواهند بود که تمامی مشخصات لازم و ویژگی‌های ظاهری و فنی موتورسیکلت تولیدی خود را با استفاده از نمونه کدها و کاراکترهای توضیح داده شده، برای ارائه به سازمان‌ها و ارگانهای ذیربط تهیه و موتورسیکلت تولیدی خود را معرفی نمایند.

توجه :

۱ - آن دسته از کارخانجات عرضه کننده موتورسیکلت که تحت لیسانس سازنده اصلی مدل‌های خود را تولید و به بازار ایران عرضه می‌کنند، و به دلیل محدودیتهای ایجاد شده از سوی سازنده اصلی قادر به اجراء فرمت دیگری نیستند از بکارگیری فرمت پیشنهادی مستثنی خواهند بود و میبایست با ارائه فرمت سازنده اصلی معرفی نمایند.

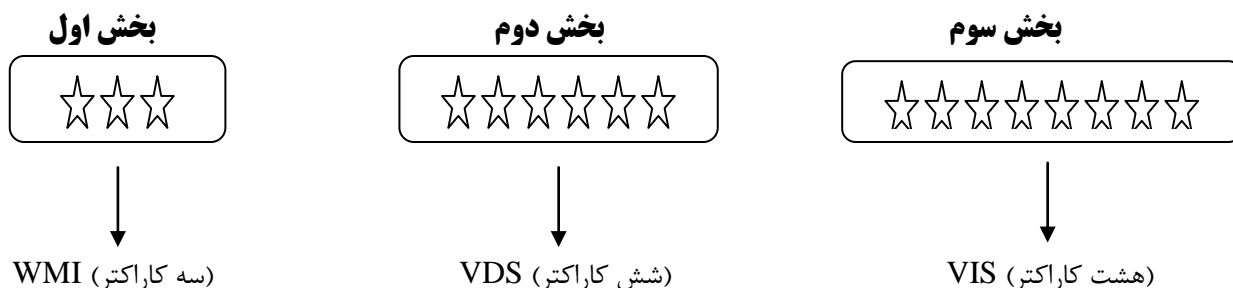
۲ - حروف و اعدادی که به عنوان کد در تمامی بخش‌های این دفترچه راه نما ذکر شده است صرفاً پیشنهادی و جهت راهنمایی انتخاب و اعلام شده است و سازندگان محترم میتوانند با توجه به تعاریف و توضیحات داده شده در این دفترچه که فقط جنبه راهنمایی و الگوبرداری داشته است و بر اساس سیاست و اختیار، حروف و اعداد مد نظر را علاوه بر کدهای داده شده تعیین و نسبت به تهیه دفترچه اختصاصی خود اقدام و کدهای مربوط به هر بخش را ذکر نموده و به مراجع ذیربط اعلام نمایند.

۳ - از بکارگیری حروف I, O , Q برای تعریف کاراکترها خودداری نمائید

تعریف و تشریح کلی

شماره فرمت جدید دارای همان ۱۷ شاخص (کاراکتر) می باشد که در حال حاضر استفاده می گردد و در سه بخش به شرح ذیل تعریف و تعیین شده است که شامل گروه بندی و معرفی نوع شاسی، انجین، نام تجاری، حجم موتور یا توان، سال ساخت، ویژگی های ظاهری و فنی موتورسیکلتها می باشد.

شکل کلی و فرمت شماره شاسی موتورسیکلت

بخش اول - دارای سه شاخص (کاراکتر) است و بیانگر کد یا شماره شناسایی بین المللی اختصاصی هر شرکت که اصطلاحاً (WMI) نامیده می شود میباشد که از حرف و عدد تشکیل شده و برای هر شرکت تعریف و اختصاص داده شده است.

بخش دوم - تعریف، معرفی و شناسایی ویژگی های کلی موتورسیکلت می باشد و اصطلاحاً (VDS) نامیده می شود و دارای شش ۶ کاراکتر بوده (از کاراکتر ۴ تا ۹) که بیانگر نوع^۱ و گروه شاسی موتورسیکلت، نوع انجین (قوای محرکه)، نام تجاری، کاربری، حجم موتور یا توان الکتریکی موتورسیکلتها میباشد که در ادامه تمامی کدها و تعاریف آن شرح داده می شود.

بخش سوم - سومین و آخرین بخش فرمت که دارای هشت ۸ کاراکتر بوده یعنی کاراکتر ۱۰ تا ۱۷ که معرف ویژگی های اختصاصی موتورسیکلت می باشد و اصطلاحاً (VIS) نامیده می شود که سه کاراکتر اول آن یعنی کاراکترهای دهم، یازدهم و دوازدهم نشان دهنده سال ساخت، سایت (محل کارخانه مونتاژ) و ویژگی های فنی بوده و پنج کاراکتر آخر فرمت شاسی یعنی از کاراکتر ۱۳ تا ۱۷، جهت تعیین شماره سریال تنه و توالی تولید می باشد.

1) WMI=Word Manufacturer Identification
2) VDS= Vehicie Descriptor Section
3) VIS=Vehicle Identification Section
4) Type

تعاریف و توضیحات بخش اول تا سوم

بخش اول

سه کاراکتر اول مربوط به کد اختصاصی هر شرکت یا (WMI) است که در صفحه قبل توضیح داده شد.

بخش دوم

جدول شماره ۱

تشریح کاراکترهای بخش دوم فرمت شاسی (VDS)

کاراکتر نهم	کاراکتر هشتم	کاراکتر هفتم	کاراکتر ششم	کاراکتر پنجم	کاراکتر چهارم
مشخص نمودن ویژگیهای فنی موتورسیکلت مطابق شرح داده شده در جدول شماره هفت	نشان دهنده حجم موتورسیکلت‌های بنزینی و همچنین توان الکتریکی در موتورسیکلت‌های برقی می باشد. مطابق شرح داده شده در جدول شماره شش	مشخص نمودن کاربری موتورسیکلت مطابق شرح داده شده در جدول شماره پنج	مشخص نمودن نام تجاری محصول	مشخص نمودن نوع انجین (قوای محرکه) مطابق شرح داده شده در جدول شماره سه	نشاندهنده گروه و نوع شاسی هر موتورسیکلت مطابق شرح داده شده در جدول شماره دو و شکل های ارائه شده در صفحات ۶ و ۷

الف - چهارمین کاراکتر از ۱۷ کاراکتر مربوط به دسته بندی مدل، گروه شاسی و تعیین کد برای نوع شاسی موتورسیکلت می باشد. بر اساس نوع موتورسیکلت، گروه تعریف شده در استاندارد شماره ۷۵۵۸ (L1e -L7e) و نیز تعاریف ارائه شده در صفحات بعد برای اتصال شاسی و تکمیل جدولی مشابه جدول شماره ۲ واحد تولیدی می بایست برای هر محصول کاراکتری را بر اساس حروف A تا Z در نظر بگیرد.

اصولاً در صورتی شاسی موتورسیکلتها یکسان خواهد بود که بطور همزمان شروط زیر را رعایت کنند:

- ۱ - موقعیت دسته موتورهای انجین یکسان باشد
- ۲ - اجزاء اصلی موتورسیکلت قابلیت مونتاژ به جای یکدیگر را داشته باشند

جدول شماره ۲

کاراکتر چهارم			
کد کاراکتر	اتصال شاسی	گروه L1e-L7e	نوع موتورسیکلت
A	۳	۳	CG
B	۱	۳	CUB
C	۲	۳	Trail
D	۳	۳	CGL
E	۴	۳	Vespa اسکوترها
..

بطور کلی فریم موتورسیکلتها براساس کاربرد و نوع آنها به چهار دسته تقسیم می شود.
۱-الحاق آزاد انجین - در این دسته از فریمها انتها و بخش فوقانی انجین بر فریم نصب می شود.

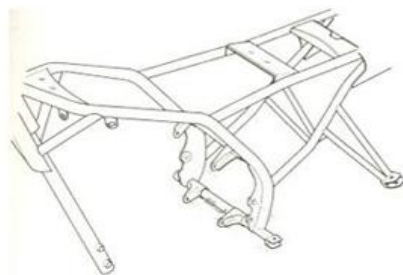
شکل (۱)

۲- گهواره ای: در این دسته از فریمها انجین بصورت کامل در داخل فریم قرار گرفته و فریم کاملاً انجین را در بر می گیرد.

شکل (۲)

۳- نیمه گهواره ای: در این دسته از فریمها بخش انتهائی و فوقانی انجین در داخل فریم قرار گرفته از بخش تحتانی انجین بصورت آزاد می باشد.

شکل (۳)

۴- ورقی اسکوتر: این دسته از فریمها کاملاً از ورق تولید شده و انجین در داخل آن نصب می شود.

شکل (۴)

ب- پنجمین کاراکتر فرمت، مربوط به معرفی و شناسایی نوع انجین (قوای محرکه) بوده که سازنده انجین، چند زمانه بودن، سیستم سوخت رسانی و سیستم تحریک سوپاپ و کد نوع انجین موتورسیکلتها را تعریف مینماید که در (جدول شماره ۳) مشخص شده است و برای هر یک از موتورسیکلت‌های بنزینی بر اساس نوع انجین و کاربراتوری و انژکتوری بودن آنها، موتورسیکلت های الکتریکی اتصال مستقیم و غیر مستقیم، موتورسیکلت های گازی و هیبریدی از حروف **A** تا **H** استفاده شده است.

جدول شماره ۳

کاراکتر پنجم	
کد کاراکتر	نوع انجین (قوای محرکه)
A	چهارزمانه بنزینی کاربراتوری OHV
B	چهارزمانه بنزینی کاربراتوری OHC
C	چهارزمانه بنزینی انژکتوری OHV
D	چهارزمانه بنزینی انژکتوری OHC
E	الکتریکی اتصال مستقیم
F	الکتریکی اتصال غیر مستقیم
G	گازسوز
H	هیبریدی
..	...

مثال:

۱- انجین چهار زمانه بنزینی کاربراتوری از نوع (OHV) به موتورسیکلت هایی اطلاق می گردد که انجین آنها دارای میل تایپیت است که کد با حرف **A** معرفی میگردد.

۲- انجین چهار زمانه بنزینی کاربراتوری (OHC) به موتورسیکلت‌هایی اطلاق می گردد که انجین آنها دارای میل بادامک بالا یا اصطلاحاً زنجیری می باشند و با کد **B** معرفی میگردد.

۳- همچنین در خصوص موتورسیکلت‌های انژکتوری نیز همانند دو ردیف بالا حروف **C** و **D** تعیین شده و معرفی میگردد.

۴- موتورسیکلت‌های الکتریکی (برقی) اتصال مستقیم (DIRECT) که الکترو موتور آنها بر روی تویی چرخ عقب متصل شده است که جهت اینگونه موتورسیکلت‌های برقی کد **E** در نظر گرفته شده است و با این کد معرفی میگردد.

۵- موتورسیکلت‌های الکتریکی (برقی) اتصال غیر مستقیم (IN DIRECT) که الکترو موتور آن بجای انجین موتورسیکلت نصب شده و توسط تسمه یا زنجیر به چرخ عقب متصل شده است و جهت اینگونه موتورسیکلت‌های برقی کد **F** در نظر گرفته شده است و با این کد معرفی میگردد.

۶- موتورسیکلت‌هایی که سیستم سوخت آنان گاز CNG می باشد با کد **G** مشخص و معرفی میگردد.

۷- موتورسیکلت‌های هیبریدی (بنزینی، الکتریکی) نیز با کد **H** شناسایی و در شاسی آنها با این کد معرفی میگردد.

پ- کاراکتر ششم یعنی سومین کاراکتر از بخش دوم فرمت شاسی مربوط به نام تجاری است که انتخاب این کد در اختیار تولیدکنندگان است و هر شرکت بنا بر برنامه و سیستم کارخانه خود با استفاده از عدد یا حرف، کدی را تعیین و نام تجاری مربوطه را مشخص و معرفی میکند و در دفترچه اختصاصی ذکر می نماید. (جدول شماره ۴).

جدول شماره ۴

کاراکتر ششم
نام تجاری
هر شرکت برای هر نام تجاری عدد یا حرفی را تعیین می نماید

ت- کاراکتر هفتم فرمت مربوط به تعریف و مشخص نمودن نوع کاربری موتورسیکلت می باشد که شرح آن در جدول شماره ۵ و (پیوست شماره ۱) بطور کامل آمده است.

جدول شماره ۵

کاراکتر هفتم		
کد کاراکتر	نوع کاربری (تیپ موتورسیکلت)	ردیف
A	Moped	۱
B	Minibike	۲
C	Dual	۳
D	Sport	۴
E	Cruiser	۵
F	Touring	۶
G	Scooter	۷
H	ATV	۸
J	CT (نظیر آپاچی، پالس)	۹
K	CG	
L	CGL	
M	CUB	
N	شکاری	
....

مثال:

MOPED= به موتورسیکلت‌های گازی پایین تر از ۵۰ سی سی اطلاق میگردد که میتوان کد حرف A برای آن در نظر گرفت

DUAL- به موتورسیکلت‌های دو منظوره درون و برون شهری اطلاق می گردد که میتوان کد حرف C برای آن در نظر گرفت

توجه: تمامی مدلهای ذکر شده فوق نیازمند اخذ مجوز از مراجع ذیربط میباشد.

ث- کاراکتر هشتم فرمت مربوط به تعریف و مشخص نمودن حجم موتور موتورسیکلت‌های بنزینی یا توان الکتریکی موتورسیکلت‌های برقی می باشد و برای این منظور هر شرکت تولید کننده با توجه به حجم موتور واقعی موتورسیکلت‌های بنزینی و یا حداکثر توان موتور الکتریکی موتورهای برقی حرف یا عددی را در نظر می گیرد

مثال :

برای موتورسیکلت‌های بنزینی دارای حجم موتور 124, 149, 196 CC سی سی می توان به ترتیب حروف A, B, C را اختصاص داد.

و یا برای موتورسیکلت‌های برقی با توان 500, 1500, 3000 W نیز حروف A, B, C را در نظر گرفت.

توضیح اینکه از صفر تا ۲۵۰ وات مربوط به دوچرخه های برقی است.

ج- کاراکتر نهم یا آخرین کاراکتر بخش دوم (مطابق جدول شماره ۷) فرمت مربوط به ویژگی های فنی هر موتورسیکلت بوده که شامل موارد زیر می باشد: تعداد دنده گیربگس، نوع ترمز و نوع باتری (موتورسیکلت‌های برقی)

برای موتورسیکلت‌های برقی هر واحد تولیدی باید بر اساس تغییر مشخصات فنی (به عنوان مثال تغییر نوع باتری) به انتهای جدول فوق موارد مورد نظر را اضافه نمود و کد اختصاص دهد.

جدول شماره ۷

کاراکتر نهم (ویژگیهای فنی)			
نوع باتری (موتورسیکلت‌های برقی)	نوع ترمز	تعداد دنده	کد
	KK (کفشکی-کفشکی)	4	A
	DK	4	B
	DD	4	C
	KK	5	D
	DK	5	E
	DD	5	F
	KK	6	G
	DK	6	H
	DD	6	J
	KK	CVT (C)	K
	DK	CVT (C)	L
	DD	CVT (C)	M
	N
لیتیوم			P
سرب اسید			R
	S

مثال:

۱ - برای موتورسیکلت‌های ۴ دنده با ترمز عقب و جلو کشکی ، کد A را می توان در نظر گرفت.

۲ - برای موتورسیکلت‌های ۶ دنده با ترمز عقب و جلو دیسکی ، کد J را می توان در نظر گرفت.

بخش سوم:

بخش سوم (VIS) که دارای هشت کاراکتر می باشد کدهای مربوط به تعیین کد سال ساخت، محل کارخانه مونتاژ (سایت) و ترکیبی از آپشن و ویژگی های فنی موجود در هر محصول (موتورسیکلت) و شماره سریال شاسی یا تنه موتورسیکلت می باشد که به شرح ذیل و جدول شماره ۸ توضیح داده می شود.

جدول شماره ۸

تشریح کاراکترهای بخش سوم فرمت شاسی (VIS)

کاراکترهای سیزده تا هفدهم	کاراکتر دوازدهم	کاراکتر یازدهم	کاراکتر دهم
توالی تولید (شماره سریال شاسی)	مشخص نمودن ویژگیهای ظاهری هر موتورسیکلت	مشخص نمودن سایت کارخانه (محل کارخانه مونتاژ محصول)	مشخص نمودن سال ساخت موتورسیکلت مطابق جدول شماره ۹

- کاراکتر دهم یا اولین کاراکتر بخش سوم مربوط به سال ساخت است که بر اساس استاندارد جهانی و مطابق با جدول شماره ۹ تعریف و مشخص شده است.

جدول شماره ۹

کاراکتر دهم (سال ساخت)		
1404	S	2025
1405	T	2026
1406	V	2027
1407	W	2028
1408	X	2029
1409	Y	2030
1410	Z	2031
1411	A	2032
1412	B	2033
1413	C	2034
1414	D	2035

کاراکتر دهم (سال ساخت)		
1393	E	2014
1394	F	2015
1395	G	2016
1396	H	2017
1397	J	2018
1398	K	2019
1399	L	2020
1400	M	2021
1401	N	2022
1402	P	2023
1403	R	2024

چ- کاراکتر یازدهم فرمت شاسی مربوط به تعیین محل کارخ انه مونتاژ (سایت) موتورسیکلت می باشد که تولیدکنندگان محترم با انتخاب یک حرف یا عدد می توانند محل کارخانه مونتاژ موتورسیکلت های تولیدی خود را مشخص نمایند . بطوریکه با تعیین کد هر سایت یک محصول را می توان در دو محل مونتاژ نمود.

ح- کاراکتر دوازدهم مربوط به ویژگی های ظاهری موتورسیکلت بوده که واحد تولیدی می تواند بر اساس ویژگیهای ظاهری شامل نوع نمایشگر (کیلومتر شمار آنالوگ، دیجیتال و یا ترکیب آنالوگ دیجیتال) ، نوع چراغ (گرد، مستطیل و یا شرکت سازنده چراغ در صورت تغییر موقعیت نصب چراغ) ، نوع طوقه (پره ایی و آلومینیومی) و اختصاص دهد.

مثال:

۱- کد **A** مربوط به موتورسیکلتی است که دارای کیلومتر عقربه ای، چراغ گرد با ایما رکهای مختلف (SHENQIANG, Fiem, ...) و طوقه پره بندی شده و کمک معمولی است

۲- کد **B** مربوط به موتورسیکلتی است که دارای کیلومتر دیجیتال، چراغ گرد با ایما رکهای مختلف (SHENQIANG, Fiem, ...) و طوقه پره بندی شده و کمک معمولی است

توضیح اینکه جدول شماره ۱۰ نمونه ای از تعریف و کدگذاری ویژگی های هر محصول می باشد و شرکتهای تولیدی می توانند با تشخیص و صلاحدید خود برای تعریف و مشخص کردن سایر ویژگی ها اقدام نمایند

خ- پنج کاراکتر باقی مانده بخش پایانی بخش سوم یعنی کاراکترهای ۱۳ الی ۱۷ مربوط به شماره سریال شاسی و توالی تولید موتورسیکلت می باشند که همانند روال قبلی شرکتهای با اعداد مشخص می نمایند.

یاد آوری:

۱- مطابق با بند ۵-۱-۳ استاندارد ملی ایران به شماره ISIRI 8317 می بایست در ابتدا و انتهای شماره شاسی در پلاک شناسایی و شماره شاسی بر روی تنه نماد مشخصی (با انتخاب شرکت سازنده به عنوان مثال نماد * یا //) وجود داشته باشد.